

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

Часопис
Волинської епархії
Київського Патріархату

№1 (50) січень 2009 р.

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

преосвященнішого Михаїла, єпископа Луцького і Волинського,
боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Волинської епархії
Української Православної Церкви Київського Патріархату

*Небо і земля сьогодні з'єдналися, бо Христос народився; сьогодні
Бог на землю прийшов, і людина піднялася до Неба... (Стихира на літіі)*

Різдво Христове, яке ми відзначаємо, є найвеличнішим святом усього Християнства, а краще сказати – всього людства, бо Син Божий, Творець Усесвіту, став Людиною.

Боговітлення – це Божественна таємниця, яку людський розум не може збагнути. Ця велика таємниця сприймається тільки вірою. Син Божий Господь наш Ісус Христос народився від Пресвятої Диви Марії і став Людиною, щоб визволити нас від гріха і смерті. Визволення від гріха і смерті називається спасінням. Процес спасіння почався з Різдва Христового, продовжується нині, триватиме до другого пришестя Спасителя.

Церква Христова покликана здійснювати в земному житті наслідок Боговітлення. Спасіння треба розуміти як подолання в нас, людях, гріховних нахилів, як наше очищення до стану святості, як перемогу життя над смертю. Спасіння в такому розумінні не могло здійснитися людськими силами. Для цього потрібне було пришестя у світ Бога.

Син Божий став Людиною, щоб дарувати нам життя вічне. Людина назавжди залишилася б загиблою, якби Господь не подолав смерть. Господь прийшов у нашому тлінному тілі й оздоровив його Своїм Божеством, визволивши його від смерті.

Різдво Христове – це свято любові й миру. Що звело Бога з Небес на землю? Любов! Що змусило Творця Всесвіту ввійти в лоно Пречистої Диви Марії і народитися як Немовля від Свого ж творіння? Любов! Що привело безсмертного Бога до ганебної смерті на хресті? Любов! Святий Іоан Богослов свідчить: «Так полюбив Бог світ, що віддав і Сина Свого Єдинородного, щоб усякий, хто вірує в Нього, не загинув, а мав життя вічне» (Ін. 3: 16).

Христос приніс на землю мир, а це означає, що ми, християни, повинні жити в мирі, бути єдиними у вірі й християнській любові як діти Єдиного Бога – брати і сестри у Христі.

Різдво Христове навки з'єднало людину з Богом. Тому ми й виголошуємо: «З нами Бог!» Христос народився, щоб побудувати Царство Боже, тобто Царство духовне, де живуть любов, а не ненависть, правда, а не кривда, милосердя, а не жорстокість, мир, а не ворожнеча, святість, а не гріх. Син Божий втілювався і зійшов на землю, щоб дарувати людям благодатні сили для боротьби з гріхом.

Дорогі брати і сестри! Православна Церква в усі часи закликала, що матеріальні цінності повинні підпорядковуватися духовним. Та навіть третє тисячоліття розпочалося в умовах, коли матеріальні цінності панують не лише в житті окремої людини, але і всієї цивілізації.

Людство досягло великих успіхів у науці, технології і в усьому, що стосується матеріального життя. Але яким жалюгідним стало життя духовне! Пороки опанували не тільки окремою людиною, а людством у цілому. Це навіть не потребує доказів, бо ми бачимо бездуховність на кожному кроці, щодня і всюди. І все це через те, що люди змінили спосіб життя: усе духовне стало другорядним, а матеріальні цінності покладено в основу життя. Тому і не дивно, що діти не шанують батьків, а матері кидають напризволяще своїх дітей. Причиною теперішньої світової фінансово-економічної кризи є криза духовна, жаждою наживи багатьох наших сучасників, нестримна погоня за матеріальними благами і забуття цінностей істинних, духовних. Єдиною розрадою в цьому є наша щира молитва. Закликаю всіх посилити свої благання до Господа Бога за припинення духовної та економічної кризи.

У це велике свято миру й любові подякуймо Творцеві за всі Його благодіяння, даровані нам торік, і просімо благословення Всевишнього на подальші наші труди в ім'я Єдиної Православної Церкви і розквіту української держави.

Широкосердно вітаю всіх вас, дорогі браття і сестри, з Різдвяними святами і Новим 2009-м роком. Бажаю всім доброго здоров'я, Божої помочі у вашій повсякденній праці.

Вітаю з великим християнським торжеством голову Волинської обласної державної адміністрації Миколу Романюка, голову Волинської обласної ради Анатолія Грицюка, луцького міського голову Богдана Шибю, голів районних державних адміністрацій, міських, селищних рад і весь депутатський корпус. Молитовно бажаю мудрості, єдності й допомоги Божої у служінні своєму народові. Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з усіма вами.

Христос народився! Славимо Його!

З ласки Божої

+ *Михайло*

єпископ Луцький і Волинський

Ікона «Різдво Христове». Докладніше про неї – нижче

ВОЛИНСЬКІ ІКОНИ

Образ «Різдво Христове». XVIII ст. Походить із храму Апостола і євангеліста Луки в с. Усичі Луцького р-ну. Матеріал: дерево, левкас, темпера, олія. Змішана техніка живопису, накладна рама. Частково реставрована Ларисою Обухович у майстерні обласного краєзнавчого музею (реставрацію не завершено), зберігається в Музеї волинської ікони.

Зображення Різдва Христового постає в Богослужінні як з'ява благодаті Божої, що єднає нас із Христом, допомагає людині вийти з буденності й наблизитися до Господа. Занурюючись у містерію народження Ісуса, ми опануємо вічність, полишивши все сьогоденне й тимчасове. З допомогою ікони ми забуваємо все, що відволікає від молитовної зосередженості.

На нашій іконі зображено сцену поклоніння пастухів новонародженому Ісусові. Її овальна форма підкреслює Божественну суть події.

Цікаво, що пристановищем для народження Христа на цьому образі є не кам'яна печера, як було насправді, а дерев'яний хлівець, де стоїть не осел, а корова, що відповідає українському переосмисленню подій. Ісусик туго об'язаний білими пеленами, так, як у нас пеленали маленьких дітей. Йосип і пастухи зображені з характерними єврейськими рисами обличчя. Український художник намалював те, що бачив у житті, уявляючи святу ніч Різдва Христового.

Образ, створений народним іконописцем, дещо наївний, але надзвичайно ліричний і вражає поетичністю та щирістю художнього вислову. Усміхнені миловиді обличчя випромінюють радість і ніжність, що приходять з появою людини на світ. Загальна колористична гама твору досить стримана, переважають синьо-голубий, зелений, сірий, вохристій кольори. Але це не робить ікону похмурою. Маляр вдало передає глибину

нічного неба, темна синява якого розірвана світлом, що лине від зірки. Це світло неяскає, воно не сліпить очі золотими променями. Широка тепла хвиля заливає все навкруги, несучи з собою тишу і спокій. Ікона ніби народилася з різдвяних колядок:

Над вертепом звізда ясна

Увесь світ осіяла.

Пастушки з ягнятком

Перед тим Дитятком

На вколінця упадають,

Христа-Бога вихваляють.

Звідси її фольклорне звучання, зворушлива простота персонажів, внутрішня гармонія і сила. В іконі закладено глибокий релігійний зміст, благоговіння автора перед чудом Різдва. Прославляючи народженого Божого Сина, твір спонукає до осмислення події, що стала початком нашого спасіння.

Прекрасно перегукується із зображенням на іконі євангельський текст від св. Луки,

глава 2, у перекладі Пантелеймона Кулеша, що вважається найпоетичнішим і найвдалішим серед світових перекладів: «І вродила Сина свого первородного, і спвила Його, й положила Його в ясла, бо не було їм місця в гостиниці. І були пастухи в стороні тій, що ночлігували та стерегли сторожею вночі отари своєї. І ось ангел Господень став коло них, і слава Господня осіяла їх; і полякались страхом великим. І рече їм ангел: Не бійтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям. Бо народився вам сьогодні Спас, що єсть Христос Господь, у горі Давидовому. І се вам ознака: знайдете Дитинку сповиту, лежачу в яслах».

Лариса ОБУХОВИЧ,
художниця-реставраторка
обласного краєзнавчого музею,
Тетяна ЄЛІСЄВА,
завідувачка Музею волинської ікони
Світлина Анатолія КВАСЮКА

Calendar for January (СІЧЕЦЬ, ЛЮТИЙ, БЕРЕЗЕНЬ) with daily entries for feasts, saints, and liturgical events.

Calendar for February (КВІТЕНЬ, ТРАВЕНЬ, ЧЕРВЕНЬ) with daily entries for feasts, saints, and liturgical events.

«Волинські спархіяльні відомості» - надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православної християнина. Аби ця найпопулярніша в нашому краї релігійна газета надходила Вам додому - виписи її у будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР 2009

У житті православної спільноти і кожного християнина окрема важливе місце займає церковний календар. З нього дізнаємося, коли відзначати свята, вшановувати тих чи інших святих, постити, які відправляти Богослужіння і читати уривки з Біблії тощо.

Варто знати, що вінчання не відправляються вівторок, четвер, суботу, великі та храмові свята, протягом Великого, Петрового, Успенського й Різдваного постів, 7-20 січня, 22 лютого - 1 березня, 19-26 квітня, 11 та 27 вересня

Єпископ Луцький і Волинський Михаїл Світлина Сергія Дубинки

Calendar for March (ЛИПЕНЬ, БЕРЕПЕНЬ, ВЕРЕСЕНЬ) with daily entries for feasts, saints, and liturgical events.

Calendar for April (ЖОВТЕНЬ, ЛИСТОПАД, ГРУДЕНЬ) with daily entries for feasts, saints, and liturgical events.

ПРИЗНАЧЕННЯ

ВАЖЛИВІ ЗМІНИ

Ще один деканат

Як ми повідомляли в минулому числі, указом єпископа Михаїла Володимирський деканат розділено на два – міський і районний. Міським деканом призначено протоієрея Юрія Пилипця (раніше був очільником єдиного Володимирського деканату), районним – настоятеля парафії Великомученика Юрія Переможця в районному центрі протоієрея Євгена Шевчука (на

фото). Таке рішення владики прийняв у зв'язку з потребою вдосконалити організацію душпастирського служіння як у місті, так і в районі. Тепер у міському благочинні – 6 парафій, а в районному – 30.

Ознайомлення з указом преосвященного – основна тема зборів володимирського духовенства, які 11 листопада провів канцлер єпархії протоієрей Микола Цап у соборі Різдва Христового, що в райцентрі. Він привітав новопризначених деканів, а особливо о. Євгена, який ще не займав такої високої церковної посади.

Протоієрею Євгенові Шевчуку 47 років. Народився у Львові, закінчив Львівський сільськогосподарський інститут. Митрополитом Луцьким і Волинським Яковом висвячений на диякона та священника 1997 року. У 1998 р. став кліриком володимирської Свято-Юрійської парафії, у 2003–2006 рр. служив у Покровському храмі Нововолинська.

Відзначений різними церковними нагородами (остання – митра). Настоятелем парафії Великомученика Юрія Переможця став 10 березня 2006 року. Одружений, має двоє дітей. Син Андрій – також священник, служить з батьком в одній церкві.

Протоієрей Віталій СОБКО.
Світлина священника Андрія ШЕВЧУКА

Призначено ректора

26 листопада Священний Синод під головуванням Патріарха Філарета на прохання єпископа Михаїла призначив ректором Волинської духовної семінарії протоієрея Ігоря Швеця, кандидата богословських наук (журнал засідання Синоду № 14). Про це повідомляє офіційний сайт Київського Патріархату Cerkva.info.

Отець Ігор народився 1959 року на Буковині у сім'ї священника. В 1983 році з відзнакою закінчив Одеську духовну семінарію, в 1990-му – Московську духовну академію. Служив у Львівській і Дрогобицько-Самбірській єпархіях, у Німеччині. Викладав у Львівській духовній семінарії, Київських академії та семінарії. 2000 року душпастир очолив Рівненське духовне училище (нині – семінарія). У 2001 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата богослов'я.

Протоієрей Ігор Швець нагороджений митрою, церковними орденами та іншими відзнаками. Одружений, батько чотирьох дітей.

Віктор ГРЕБЕНЮК.
Світлина з архіву протоієрея Ігоря ШВЕЦЯ

Новий намісник

28 листопада єпископ Михаїл звільнив ігумена Марка (Левківа) від обов'язків секретаря духовної консисторії та намісника монастиря Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького дек. у зв'язку з його переходом у розпорядження Патріарха Філарета. 1 грудня намісником жидичинської обителі владики Михаїл призначив її скарбника ієромонаха Константина (Марченка), який також є заступником прес-секретаря єпархії, членом редколегії «Волинських єпархіяльних відомостей», духівником молодіжного братства Преподобного Миколи-Святоші, князя Луцького.

Новопризначений намісник народився 1980 року в Луцьку у сім'ї робітників. Після закінчення місцевого Вищого професійного училища № 2 (маляр-штукатур) працював за фахом, пізніше – журналістом. У 2004 році став одним із засновників Святошинського братства, у 2005–2007 рр. був його головою. 2005 року вступив до Волинської духовної семінарії. У 2007 році прийняв монаший постриг, а пізніше його висвячено на ієромонаха (священника-ченця).

Протоієрей Віталій СОБКО. Світлина Сергія ДУБИНКИ

ВАРТО ЗНАТИ

ЯКИЙ РІК, ХРИСТІЯНИ?

Колись європейські народи лічили роки або від якоїсь дати восени, тобто від завершення найважливіших сільськогосподарських робіт, або від якоїсь весняної дати, що знаменувала відродження природи.

Римляни за 45 років до Різдва Христового почали святкувати новоліття 1 січня, коли до виконання обов'язків приступали новообрані сенатори, замість 1 березня, як це було раніше. Проводили цей день у безчинних, шумних забавах з переодяганням, в ігрищах і розпусті. За віруваннями римлян-язичників, перші миттєвості нового року мали доленосний вплив на весь рік: хто весело зустріне і проведе його перший день, той цілий рік буде жити весело. Звідси і виник звичай гульбища. Бути п'яним цього дня вважалося необхідним навіть для тих, хто не любив упиватися вином. Шум, крик, пісні, танці наповнювали вулиці й будинки протягом ночі.

У християн днями новоліття в різних країнах і в різні часи були 25 березня, 1 вересня, 23 вересня і 25 грудня, а згодом стало 1 січня. Щоб було «по-європейськи», Петро I наказав з 1700 року зустрічати Новий рік у своїй імперії 1 січня (доти ж Новий рік на Русі святкували 1 вересня, бо це початок нового церковного року). З наказу царя придворні почали ставити і ялинки (а це давньогерманський язичницький звичай) та цілу ніч бенкетувати посеред Різдвяного посту. Бо ж відомо, що Петро I до Церкви був неприхильний. А згодом цей звичай заповнив мало не все суспільство.

Тож дивлячись на те, як ми зустрічаємо Новий рік сьогодні, запитаймо себе: «Невже нині 45 рік до Різдва Христового, а не 2008-й після приходу Спасителя, і ми живемо в язичницькій Римській імперії, а не в християнській Україні?» Святитель Йоан Золотоустий казав: «Якщо ти хочеш

отримати користь і від першого дня цього місяця (січня), то чини так: подякуй Богу ... і скажи самому собі: „Дні біжать і проходять, роки закінчуються ... а що зробили ми доброго?..“ Тож перш ніж завершиться 2008-й і розпочнеться 2009 рік Божий, запросіть до своєї оселі, до свого новорічного столу Господа. Зробити це можна лише звернувшись до Нього з молитвою подяки за прожитий рік і проханням благословити новий. Зустрічаючи його передусім молитвою, пам'ятаймо, що цей рік Божий, а не корови, свині, миші, і ми – діти Божі, а не... Чи не так?

Протоієрей Михайло БУЧАК, капелан
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, настоятель парафії
Покрови Пресвятої Богородиці в с. Маяки
(Княгинінок) Луцького районного деканату,
Віктор ГРЕБЕНЮК. Ілюстрація Ольги ЖУРБИ

ПОСТАТІ

Не просто людина

«Завжди починаймо день і кожне діло перекрестившись з молитвою, бо так і все починається з молитви до Бога, з очищення душі своєї перед Господом». З виконання цього заповіту Патріарха Київського і всієї України Мстислава (Скрипника) настоятель луцької братської Хрестовоздвиженської парафії протоієрей Василь Ключак 17 листопада відкрив унікальну фотовиставку, присвячену 110-й річниці від дня народження першого Предстоятеля Української Церкви. Її розміщення у древньому храмі Воздвиження Хреста Господнього не випадкове, адже 18 років тому, 9 листопада, Патріарх Мстислав побував у Луцьку, відслужив у цій

церкві молебень, після чого звернувся з архіпастирським словом до численної громади. Та подія – основна тема 27-ми представлених світлин, авторами яких є члени луцького народного фотоклубу «Промінь» Анатолій Юхтовський та Віктор Чухрай. Охочи могли оглядати експонати до кінця листопада.

У відкритті виставки взяли участь кандидат історичних наук, викладач Національного університету «Острозька академія» Андрій Смірнов, тодішній голова братства та староста храму Євген Симонович, Надія Гуменюк, письменниця і журналістка, яка брала інтерв'ю в Патріарха Мстислава, та інші очевидці тодішнього візиту Першоієрарха.

Цінність запропонованих фоторобіт – у їх документальній значимості. Як сказав на презентації Віктор Чухрай, «фотографія є точним документом, фактом, який не підробити».

Завершилось відкриття виставки заупокійною літєю, яку відслужив настоятель храму о. Василь.

Патріарх Мстислав (у миру Степан Скрипник) народився 10 квітня 1898 року в Полтаві у родині Івана та Маріанни

Скрипників. Мати – рідна сестра одного з лідерів УНР Симона Петлюри. Обидві родини мали глибоке козацьке і духовне коріння. Їхні предки посідали визначні посади в Полтавському козацькому полку в XVI–XVII століттях. Із родини Скрипників і Петлюр вийшло чимало священників, монахів і монахинь. Родичі майбутнього Патріарха, в тому числі Симон Петлюра, навчалися в Полтавській духовній семінарії. Степан Скрипник теж мріяв навчатися там. Закінчивши Полтавську гімназію, одержав військовий вишкіл і за часів УНР працював в оточенні свого дядька Симона.

Опинившись в еміграції, Степан Скрипник здобув у Польщі освіту політолога, у Варшавському університеті відвідував лекції на богословському факультеті. Він одружився з галичанкою Іванною. У його сім'ї було троє дітей – син Ярослав, доньки Тамара і Маріанна. Усі троє нині проживають у Канаді. Дев'ять років (з 1930 до 1939) С. Скрипник був депутатом польського Сейму від українців Волині. Він захищав соціальні, національні, релігійні, освітні права своїх виборців, набув слави визначного парламентаря. Коли радянські війська окупували Львів, загинула за нез'ясованих обставин дружина. Степан вирішив удруге не женитися, сам піклувався про дітей, а відтак – постригся у ченці з ім'ям Мстислав. 1942 року був рукоположений і став одним з найактивніших будівничих відродженої під час Другої світової війни Української Автокефальної Православної

Церкви. Німецькою окупаційною владою єпископ Мстислав був підданий репресіям, заарештований і сидів у Києві в камері смертників.

Разом з єпископатом, багатьма священниками й вірними УАПЦ владики Мстислав 1944 року емігрував на Захід. Його архіпастирська діяльність у 1944–1950 рр. пов'язана з організацією церковного життя православних українців діаспори в Німеччині, Франції й Канаді. 1950 року він переїхав до США, де очолив УПЦ – спочатку як архієпископ при митрополиті Іванові (Теодоровичу), а після його упокоєння 1971 р. – як митрополит УПЦ в США із приєднаннями до неї єпархіями в інших країнах української діаспори. 1990 р. на Помісному соборі Української Церкви в Києві 92-річний митрополит Мстислав був обраний першим Патріархом Київським і всієї України.

Ця німецька фізично, але сильна духом людина очолила перше в історії України Патріарше управління Православною Церквою. Воно було непротримим, і це природно для нації, яка щойно відновила шлях самостійного життя. Перебуваючи в Україні, Святіший Мстислав намагався закласти основи організаційного життя відродженої Церкви. Як перший Патріарх він вписав яскраву сторінку не лише в історію Церкви, а й у новітню історію України.

Ієромонах Константин (МАРЧЕНКО)
Світлина автора

